

Länsstyrelsen
Örebro län

Sandra Thunander
Direkt: 019-193829
sandra.thunander@tlst.se
Fax:

2007-10-02

Dnr: 5114-15621-2007

Skötselplan för naturreservatet Getaryggen

Skötselplanen upprättad 2007 Sandra Thunander. Fastställd av
Länsstyrelsen genom beslut av enhetschef Magnus Eklund 2007-10-02

Foto: Sandra Thunander, 2007

1. Syfte

Något syfte med naturreservatet Getaryggen anges inte i beslutet från 1957. Ett syfte bör anges i ett nytt beslut senast 2010.

Förslag på syfte: Syftet med naturreservatet Getaryggen är att skydda och bevara åsen mot varje form av exploatering. Syftet är också att framhäva åsen och dess former.

2. Områdesbeskrivning

2.1 Administrativa data

Objektnamn	Naturreservatet Getaryggen
RegDos-id	2000184
Skyddsform	Naturreservat
Beslutsdatum	1957-06-18
Län	Örebro län
Kommun	Laxå
Läge	Reservatet är beläget vid Bosjön mellan Askersund och Tiveden
Markägare	Sveaskog AB
Förvaltare	Sveaskog AB
Areal	2 ha
Ekonomiskt kartblad	094 46
Prioriterade bevarandevärden	Rullstensås med markerad profil
Markslag	Skogsmark
Naturgeografisk region	Skogslandskapet i Tiveden-Tylöskogen-Kolmården
Naturtyper	Barrskog

2.2 Naturförhållanden

Getaryggen är en liten rullstensås som blev naturreservat 1957. Reservatet bildades enligt beslut av Länstyrelsen i dåvarande Skaraborgs län men har genom senare gränsändringar hamnat i Örebro län. Området skyddades i syfte att skydda åsen mot grustäkt. 1983 utarbetades föreskrifter och skötselplan för området med samtycke av Sveaskog AB. Länstyrelsen är förvaltare av åsryggen medan Sveaskog AB förvaltar skogen. Området bestod fram till 1983 av gammal tallskog som då avverkades.

Idag utgörs området av ung, ganska glest bevuxen tallskog med visst inslag av lövträd som björk, asp och rönn. Det förekommer även ung gran, en och enstaka oxel i reservatet. Marken är relativt torr och består främst av skogliga arter som blåbär, ljung, linnea och ekorrbär samt en riklig förekomst av liljekonvaljer. Allra längs i norr skiljer sig vegetationen från övriga området. Marken är gräsbevuxen och där växer t.ex. smultron, skogsviol. Det löper en stigen genom reservatet.

Reservatet ligger i Laxå kommun och är beläget vid sjön Bosjön. Getaryggen har bildat en gräns mellan Närke och Västergötland, mellan Svealand och Götaland. Stigen i reservatet ingår i vandringslederna Bergslagsleden och Munkastigen. Lederna underhålls av regionförbundet.

2.3 Historisk markanvändning

På häradskartan kan man se att åsen sträcker sig en bit norrut från reservatets gränser. Denna del av åsen har blivit bortgrävd pga. ett flygfält. De långsmala rullstensåsarna har länge utnyttjats av vandrare. Det var lätt att ta sig fram på de torra åsarna och på den tiden då man fruktade överfall hade man utsikt åt båda håll. De gamla färd- och pilgrimslederna gick ofta från det ena klostret till det andra. När munkarna skulle färdas mellan Ramundeboda och Vadstena eller Alvastra kloster vandrade man längs Munkastigen till Olshammar vid Vättern, där färden kunde fortsätta med båt.

2.4 Bevarandevärden

Geologiska bevarandevärden

Getaryggen är en liten rullstensås med mycket markerad profil. Den har alltid legat ovanför högsta kustlinjen vilket bidrar till att den aldrig varit utsatt för vågornas nedbrytande kraft. Därför har åsen bibehållit sin ursprungliga form – hög och smal med branta sidor.

Bevarandevärden för friluftslivet

Rullstensåsen ligger direkt i anslutning till Bosjön och området erbjuder

utsikt över sjön. Vandringslederna Munkastigen och Berslagsleden passerar genom reservatet längs krönet på åsen.

2.5 Allmän målsättning

Huvudsyftet med de förslagna åtgärderna är att bevara åsen och dess landformer samt att bibehålla en öppen skog där den befintliga vandringsleden kan utnyttjas.

2.6 Källor

Länsstyrelsen i Örebro län, 1983. *Skötselplan för naturreservatet Getaryggen.*

Naturvårdsverket, 2003. *Bildande och förvaltning av naturreservat. Handbok.*

3. Skötselområden med mål och åtgärder

Reservatet är indelat i två skötselområden, med utgångspunkt från den skötsel som ska genomföras:

1. Åsen
2. Friluftsliv

3.1 Skötselområde 1: Åsen

Beskrivning

En liten rullstensås med markerad profil. På åsen växer barrskog med dominans av tall och visst inslag av björk, asp, gran, en och oxel. Träden i området står relativt fritt.

Mål

Området ska hållas öppet för att åsens former ska bibehållas synliga. Löv gynnas framför barr.

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppfyllda:

- Mängden död ved är 20m³/ha.

Skötselåtgärder

- Plockhuggning av gran och sämre tall för att framhäva åsen och dess landform.
- Vid behov öppnas gläntor mot sjön för att ge sikt.

3.2 Skötselområde 2: Friluftsliv

Beskrivning

Vid reservatets södra del finns en parkeringsplats med plats för tre bilar. I anslutning till reservatet, i norr och söder, sitter informationsskyltar. Reservatets sydvästra del ligger utmed sjön. Längs sjökanten finns en bård av lövträd främst bestående av al och björk. Högst uppe på åskrönet löper en stig som utgör en del av vandringslederna Munkastigen och Bergslagsleden. Det finns en liten badplats i områdets södra del. Precis öster om badplatsen finns en skylt med information om rullstensåsen och vandringslederna.

Mål

Besökare ska få information om reservatets syfte och naturvärden. De ska kunna vandra längs stigen.

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- En parkeringsplats finns.
- Informationsskylt med beskrivning av reservatet och gällande föreskrifter för allmänheten finns.
- En väl underhållen stig finns.
- Samtliga ovan angivna anläggningar är väl underhållna.

Skötselåtgärder

- Informationsskylt med information om naturreservatet och föreskrifter för allmänheten sätts upp vid båda ändarna av åsen.
- Område

t runt badet röjs på sly vid behov.

4. Övrigt

Ett nytt beslut med reservatets syfte bör tas fram senast 2010.

4.1 Förvaltning och tillsyn

Reservatet förvaltas av Sveaskog AB. Förvaltaren utövar skötselåtgärder över reservatet. Länsstyrelsen utövar tillsyn.

4.2 Reservatsgränsmarkeringar

Reservatets gränsmarkeringar ska underhållas i enlighet med Naturvårdsverkets anvisningar.

5. Uppföljning**5.1 Uppföljning av skötselåtgärder**

Länsstyrelsen ansvarar för uppföljning av genomförda skötselåtgärder. Uppföljningen görs snarast möjligt efter att skötselåtgärden har genomförts. Den som anlitas för att genomföra åtgärderna ansvarar för dokumentationen av vilka åtgärder som utförs och när de utförs.

5.2 Uppföljning av bevarandemål

Ett program för uppföljning av reservatets bevarandemål ska utarbetas av Länsstyrelsen.

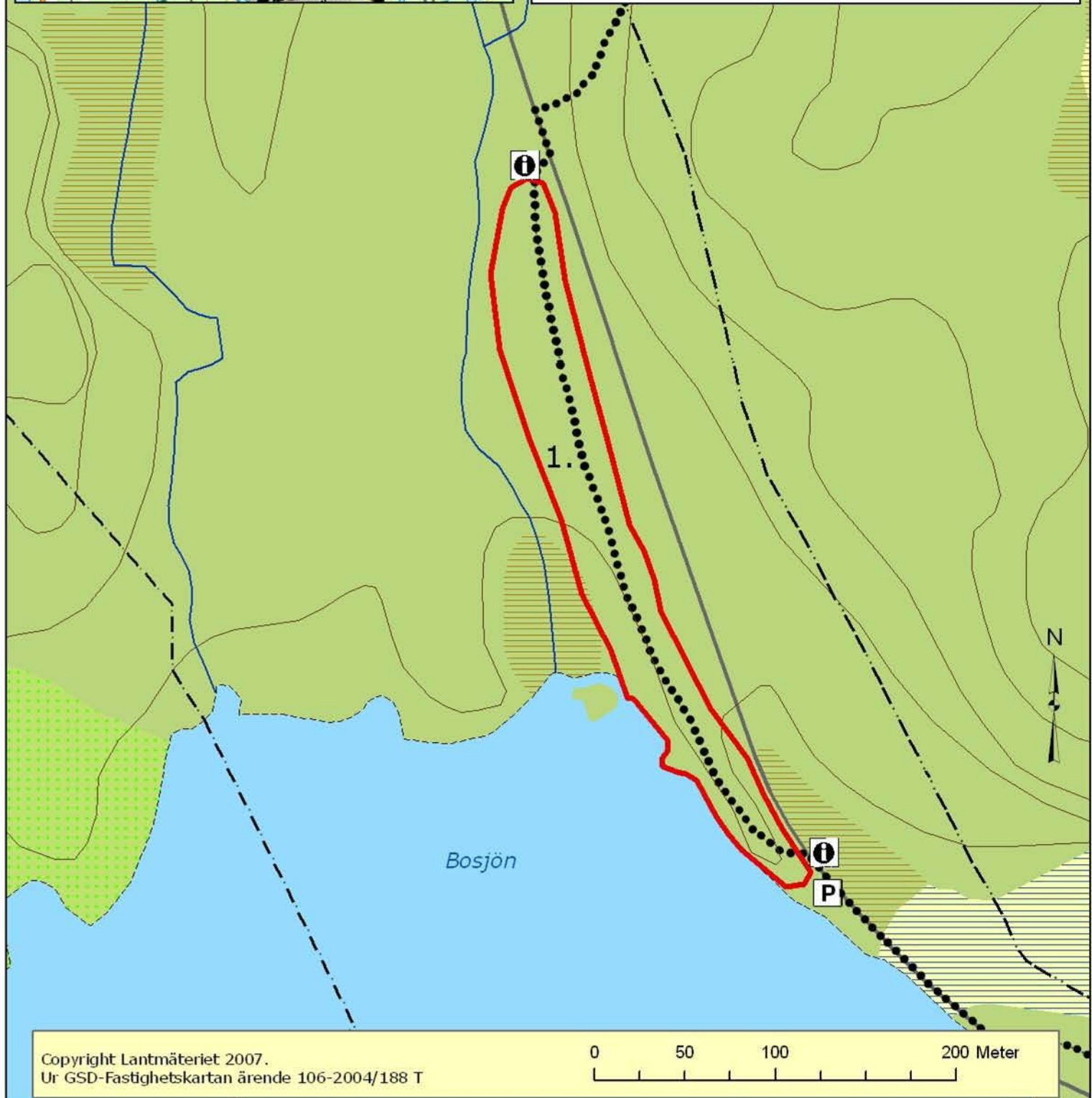
6. Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	När	Prioritet	Finansiering
Gallring av gran och sämre tall, översyn av vegetation vid sjökanten	Vid behov	2	Sveaskog AB
Ny informationstavla	Senast 2020	1	Reservatsanslag
Tillsyn och underhåll av stigen	Vid behov	1	Regionsförbundet
Nytt reservatsbeslut enligt miljöbalken med uppdatering av syfte och föreskrifter	Senast 2010	1	Ramanslag
Uppföljning av bevarandemål	Enligt program som upprättas av Länsstyrelsen	2	Reservatsanslag
Uppföljning av skötselåtgärder	Efter åtgärd	1	Reservatsanslag
Underhåll och tillsyn av friluftsanläggningar	Senast 2013 och därefter vart 6:e år	2	Reservatsanslag
Uppföljning av gränsmarkeringar	Var 10:e år	3	Reservatsanslag

Karta till skötselplan för naturreservatet GETARYGGEN, Laxå kommun

Skötselområde 1: Åsen

- Information
- Parkering
- Bergslagsleden och Munkastigen
- Reservatsgräns

Bilaga 1.

Föreskrifter enligt beslut 1983-11-24

A. Föreskrifter enligt 8 § naturvårdslagen angående inskränkning i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom reservatet.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar ska förbud gälla att

1. bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar områdets topografi och landskapets allmänna karaktär
2. avverka eller utföra annan skogsvårdande åtgärd utöver vad som anges i fastställd skötselplan

B. Föreskrifter enligt 9 § naturvårdslagen angående sakägares skyldighet att tåla visst intrång.

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att de åtgärder vidtages inom området som framgår av fastställd skötselplan.

C. Föreskrifter enligt 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iakttaga inom reservatet.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar ska förbud gälla att

1. göra upp eld
2. framföra motordrivet fordon
3. tälta eller ställa upp husvagn
4. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar
5. anbringa tavla, plakat, affisch, skylt, inskrift eller därmed jämförlig anordning

Länsstyrelsen
Örebro län

2007-10-02

Dnr: 5114-15621-2007

D. Föreskrifter med stöd av 9 § naturvårdsförordningen om naturvårdsförvaltningen

1. Naturvårdsförvaltare ska vara Sveaskog AB. Vid förvaltningen ska samråd fortlöpande äga rum med Länsstyrelsen.
2. Länsstyrelsen meddelar föreskrifter om naturvårdsförvaltningen genom fastställande av skötselplan.

Bilaga 2. Artlista för naturreservatet Getaryggen

Artlista		
Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Källa
Kärlväxter		
<i>Pinus sylvestris</i>	tall	Sandra Thunander 2007
<i>Picea abies</i>	gran	Sandra Thunander 2007
<i>Betula verucosa</i>	vårtbjörk	Sandra Thunander 2007
<i>Populus tremula</i>	asp	Sandra Thunander 2007
<i>Sorbus aucuparia</i>	rönn	Sandra Thunander 2007
<i>Juniperus communis</i>	en	Sandra Thunander 2007
<i>Sorbus intermedia</i>	oxel	Sandra Thunander 2007
<i>Vaccinium myrtillus</i>	blåbär	Sandra Thunander 2007
<i>Calluna vulgaris</i>	ljung	Sandra Thunander 2007
<i>Linnea borealis</i>	linnea	Sandra Thunander 2007
<i>Marianthemum bifolium</i>	ekorrbar	Sandra Thunander 2007
<i>Convallaria majalis</i>	liljekonvaljer	Sandra Thunander 2007
<i>Fragaria vesca</i>	smultron	Sandra Thunander 2007
<i>Viola riviniana</i>	skogsviol	Sandra Thunander 2007
Mossor		
Lavar		
Svampar		
Fåglar		